

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovoliho pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Smo-li začetkom nove dobe?

Položaj v parlamentu, razmerje mej posamičnimi strankami in vlado še vedno nista jasna in ustanovljena. Našla se je sicer večina, katera je pri volitvi zborničnega predsedstva, pri razpravi o galiskih volitvah in deloma pri razpravi o jezikovni naredbi za Češko solidarno nastopila, a ta večina se še ni združila v trdno falango, nego se je začela celo že krhati, največ po vladnem uplivu.

Ko se je sešel novi državni zbor, je vlada poskusila ustanoviti trdno parlamentarno večino poglavitno v ta namen, da ž njo reši pogodbo z Ogersko. Uvaževaje vse razmere, je hotela dobiti večino, v kateri bi razen Poljakov, Čehov in Jugo slovanov bili tudi nekateri nemški liberalci. Zahtevala je, naj se vzprejmejo v večino tudi nemški liberalci deloma zategadelj, da ž njimi kolikor mogoče paralizirajo prizadevanja slovenskih strank za avtonomijo in izvedenje narodne ravnopravnosti, deloma iz obzira na liberalno Ogersko in na alijanco z Nemčijo in z Italijo. Ustanovitev take večine se ni posrečila in vled tega je ministerstvo podalo ostavko. V tem se je pa kar skrivaj zasnova nova večina, v katero so razen slovenskih strank vstopili tudi nemški klerikalci. A Baden se ni hotel vezati na to večino in je izjavil, da boče ministerstvo stati nad strankami ter si napram vsem ohraniti proste roke, zajedno pa je porabil svoj upliv ter začel razdirati sestavljeno a še ne organizovano večino, z očitnim namenom, da iztisne iz nje nemške klerikalce ter jih nadomesti z levčarskimi veleposestniki, dasi je prve parlamentarne viharje preстал zgolj vsied pozitivne podpore te, njemu neljube večine.

Vladanje nad strankami je samo mogoče, dokler v parlamentu ni organizovane večine, čim se taka ustanovi, se jej mora vlada udati, sicer jej ni obstanka.

Z našega stališča želimo, da se utrdi zveza mej slovenskimi strankami in nemškimi konservativci, ker upamo, da ultramontanska drevesa vzlic tej zvezi ne vzrasejo do neba, pač je pa pričakovati, da bi ta zveza zamogla slovenskim narodom zlasti Slovencem in Hrvatom v narodnostnem oziru več

koristiti, nego zveza s centralističnimi nemškimi veleposestniki.

A tudi če se ne ustanovi zveza slovenskih strank z nemškimi klerikalci, smemo vendar gojiti nadejo, da se narodnostne in gospodarske razmere v naši državni polovici kmalu premene na bolje, da se v naši državi začne kmalu nova doba.

Kdor se bavi s politikom, mora vedeti, da se nobena faza v javnem življenju ne konča nakrat, in da nobena nova faza ne sledi prejšnji kar hipoma, nego da se jedna polagoma in počasi premeni v drugo. S premembo volilnega reda se je začel konec po Schmerlingovi volilni geometriji omogočenemu sistemu centralizacije in germanizacije, konec absolutni prevladi nemškega življa in niti najmanjšega dvoma ni več, da se s časom preuredi vse javno življenje po načelih avtonomije in narodne jednakopravnosti. Nemci ne dobe nikdar več take večine, da bi v državnem zboru sami odločevali, in s tem je prizadet tudi sedanjemu sistemu smrtni udarec. Vsaka volilna reforma, če je količkar v soglasju z demokratičnimi načeli, mora zmanjšati moč vlade in privilegovancev, naj so to posamični stanovci ali narodi, ter povečati moč ljudstva. Ker je večina avstrijskega prebivalstva slovenske narodnosti, je prememba volilnega reda ojačila Slovane in oslabila Nemce vsaj deloma, a ker je izvedena volilna reforma polovičarsko delo, tudi zdaj še ni mogoče, da bi Slovani sami odločevali v zbornici.

Jedno pa je gotovo: prot i Slovanom, ako so jedini, ne more nobeno ministerstvo več vladati, toliko manj, ker je parlamentarna večina brez Mladočehov in Jugoslovanov takisto izključena kakor eventuelnost, da bi se vlada upala zbornico razpustiti, saj bi vsaka nova volitev samo oslabila nemške liberalce in poljski klub, pač pa pomnožila število ekstremnim, izven vsake politične kombinacije stoječim strankam pripadajočih poslancev.

Vled tega nas tudi nič ne skrbi Badenijevo stremljenje, sestaviti večino brez nemških klerikalcev in s pomočjo liberalnih veleposestnikov. Ti ne one-mogočijo naravnega razvoja razmer. Politični sistem se bode, četudi le polagoma, premenil v zmislu pravice in pravičnosti in odvisno je samo od spret-

nosti, eneržije in taktike slovenskih strank, da to pospeše. Začetek je že storjen. Čehi so izvajali ravnopravnost češčine z nemščino in če bodo slovenski državni poslanci hoteli in znali izkoristiti svoj položaj in parlamentarno situacijo, mora vlada kolikor toliko ugoditi njih željem in zahtevam, seveda če se ne bodo obežali nemškimi klerikalci na sukno, ampak skušali, koristiti svojemu narodu. Pogled v prihodnost je nejasen samo tistim, kateri stavljajo klerikalne težnje nad vse druge. Klerikalizem še dolgo ne dobi prevlade v naši državni polovici, že ker ne more računati na podporo čeških poslancev, in komur je klerikalizem več, nego vse drugo, tisti res da sedaj še nima vzroka biti vesel, komur pa so narodnostni in gospodarski interesi prva in poglavitna skrb, tisti zre lahko mirnega srca v bodočnost. Nova doba se mora začeti in začne se tudi za Slovence, če bodo slovenski poslanci močje na pravem mestu.

Dogodbe v orijentu.

Razmerje mej Grško in Turčijo se je tako poostriilo, da je vojna skoro neizogibna. Sedaj je Grška provzročila, da je buknil v Macedoniji plamen revolucije in verjetno je, da ga zanese tudi še v druge turške provincije ter oslabi tako Turčijo, še predno se je začela prava vojna.

Grški kralj ne more več nazaj. Obudil je narodni šovinizem Grkov, jih fanatizoval za vojno zoper Turke, jim udahnul misel, da je zdaj čas za ustanovitev velike grške države, in če odneha, pade sam kot žrtev narodove nezadovoljnosti. Odnehati pa mu ni treba vzlic pritisku evropskih velesil, saj ve, da sme v kritičnem trenutku računati na pomoč — Angleške.

Grško-turški konflikt je le mala epizoda v veliki tragediji, katera se sme imenovati „likvidacija turške države“. Grška je začela konflikt ker je spoznala, da se bliža dan, ko si razne države razdele turške pokrajine, ker vidi, da dela na to z vsemi silami velika Angleška.

Namen Angleške je, uprizarjati vedno nove revolucije in vojne, da Turčijo vojaško in finančno čim prej mogoče uniči ter potem provzroči nje razpad. Najprej je provzročila ustanek Armencev,

LISTEK.

„Njega ni!“

(Spisal Branimir.)

Na košati vaški lipi se je oglašil čuk. Njega enakomerni, tužni glasovi se razlegajo v okolici kakor rog nočnega čuvaja, ki čuje nad mirno vasico. Luči po hišah so že večidel ugasnile, le skozi mala okna lesene in črvice koč konci vasi prihaja blede svetloba in dela podobe četiriočelnikov na cesti. V kotu koč, pri peči sedi mlada mati. Črni lasje ji padajo razpleteni po tilniku in plečih. Oči, lepe črne oči, so uprte nepremično in mrtvo na zibelko.

„Danes zopet ne pride!“ vzdihne, „in jutri mora že daleč proč — na vojsko — na Turško! Kako se mu bode godilo tam; se li še povrne k meni, ubogi zapuščen? Se li vrne k tem angelju? Ne, ne, umreti ne sme! Če umrje, umrjem tudi jaz, in zopet se združiva nad zvezdami.“

Glasno ukanje se začuje v gozdu za vasjo. Ženska se strese in skoči s svojega sedeža. Dete se prehudi in zaplače. Čuk na lipi utihne, ker je radoveden, kdo ga moti v ponočnih urah.

Hitro se bliža mej tem vasici mlad človek kmetskega obraza, korenjak od nog do glave. Pri koči konci vasi obstane, kakor bi nekaj premišljal, potem hitro zavije in izgine za kočo. Čez nekaj trenutkov pride po prethi okrog koč in potrka na malo okno.

„Ugasni, Rezika, da naju kdo ne vidi!“ izpregovori s tihim glasom prišlec in ob jednom se še jedenkrat pazno ogleda, če ni morda kak nepovabljen gost v bližini. — Brez ugovora stopi nagovorjena korak proti luči, luč ugasne. Potem stopi ženska k oknu in poda molče poznemu gostu desnico, z levico pa si zakrije oči. Molče stisne moški od dela razpokano ročico.

„Ne jokaj, draga moja!“ izpregovori mladenič, „saj to mine kmalu! Čez nekaj mesecev vrnem se zopet k tebi in potem bodeva živela srečno. Ne meni se za ljudske govorice, za obrekovanja hudobnih jezikov! Saj veš: kdor se ženi je hudoben, kdor pa umrje je pošten in dober!“

„Ti tedaj res odideš! Ti me zapustiš! Večni Bog! Kaj naj počnem sama z detetom mej hudobnimi ljudmi?“

„Ne poslušaj jih, kmalu utihnejo!“

„Ostani tukaj; prosim, morda ti dovolijo, da

ostaneš doma. Prosim hočem tudi jaz. Šla bodem, prosila na kolenih in povedala jim bodem: če mi tebe vzamejo, umrjem jaz. Brez tebe žveti ne morem!“

„Rezika, saj veš, da ne bi pomagalo!“

Tiho ihtenje se čuje iz sobe.

„Z Bogom! Ostani zdrava! Pozno je že, oditi moram; daleč imam do doma. Morda se še jutri vidiva, če pa ne, prosim te, ne pozabi me! Kmalu se vrnem.“

„Nikdar!“ vzklikne ona.

On se strese pri ti besedi, mrzel pot stopi mu na čelo.

Krčevito stisne njeno roko, še jeden pogled, še jedenkrat reče: „Z Bogom!“ in — vzela ga je noč.

V gozdu za vasjo se čuje zopet ukanje, jedenkrat, dvakrat, potem utihne. Čuk na lipi pa zopet nadaljuje svojo počasno tožbo. —

Drugi dan bil je petek, nesrečen dan. — Od vseh krajev so se zbirali v Ljubljani rezervisti, kmetski in gosposki. Glasno so ukali in pvali, toda marsikomu je bilo brati na obrazu, da je drugače čutil v srcu, kakor na jeziku. Zakaj tudi ne! Mnogi je pustil doma stariše, mnogi ženo in otroke,

kateri so Turki kruto zatrli, potem je pa provzročila revolucijo na Kreti, iz katere se je, če ne po direktnem prizadevanju Angleške, pa po naravnem razvoju dejstev razvil sedanji grško-turški konflikt. Spoznavši veliko nevarnost tega konflikta za evropski mir, so velesile na razne načine skušale ga udušiti. Tudi Angleška je navidezno z njimi solidarno postopala, ali samo navidezno, kajti v istini je preprečila vsako namero velesil in storila vse, kar se je dalo, da se je poostrišlo nasprotstvo mej Turčijo in Grško. Postopala je po tradicionalni svoji taktiki, katero je Metternich kaj točno označil z besedami: Angleška ni požigalec, ali če kje gori, stopi vedno mej oganj in mej brizgalne, da tako onemogoči gašenje.

Velikansko naraščanje Rusije, nje moči in upliva sili Angleško, da misli na utrjevanje svojega gospodstva po raznih delih sveta. Rusija je nevarna Angleški posesti v Aziji in zamore kdaj postati nevarna Angležem tudi v Egiptu. Angleška je država, katere dela vedno tako, kakor da vidi celo stoletje naprej, in dobro vedo, da nje svetovni vladi preti nevarnost samo od Rusije, skrbi že zdaj za svojo bodočnost.

Angleška ima jasen načrt, kako si utrdi svojo pozicijo. Pridobiti hoče vse pokrajine, katere leže mej Kaplandijo in Egiptom, kolosalno posest, katere bi jej zagotovila tudi južno Azijo. Na to dela že leta in leta, zato se z železno doslednostjo bori za pridobitev Egipta in vsled tega deluje tudi in mora delovati na razpad Turčije, ker je zdaj z njenega stališča zadnji čas za to.

Rusija ima že zdaj premogočen upliv na Evropo in če se ta še razširi in utrdi, bi Angleška ne imela pri delitvi Turčije nikakrja dobička, nego še veliko škodo, ker bi morala dati Egipt iz rok in bi s tem izgubila ključ k Indiji. Zategadelj se trudi, Rusijo oslabiliti ali vsaj zadržati nje napredovanje, in javno mnenje na Francoskem in v Italiji jo močno podpira. Francozi in Italijani simpatizirajo močno z Grško, Italijani upajo, da dobe Albanijo, ako se razdeli Turčija, in zategadelj je lahko mogoče, da vsled vojne mej Grško in Turčijo nastane v teh dveh delelah ministerski krizi. Z odstopom ministerstva Méline je raztrgana tudi zveza mej Rusijo in Francijo, ker pride vlada v roke kolikor toliko socialistično pobarvanih strank, kar bi znatno pospešilo prizadevanja Angleške. Visconti-Venosta, italijanski minister unanjih del, je to že davno uvidel ter tudi v italijanskem parlamentu povedal, da je nadaljnji razvoj orientalne krize odvisen od položaja v Parizu.

Evidentno je jedno: Angleška je zastavila vse sile, da kolikor prej mogoče razbije Turčijo, ker zahtevajo to interesi nje svetovne pozicije in evidentno je, da ne bo odnehala, dokler tega zmotra ne doseže, pa naj se grško-turški konflikt razvije kakorkoli.

V Ljubljani, 13. aprila.

Zakonitost jezikovnih naredb. Nemško-liberalni listi se sedaj trudijo, da dokažejo, da je urejevanje jezikovnega vprašanja potom jezikovnih naredb nezakonito. To se sme zgoditi le potom zakonov, posebno jezik pri sodiščih se more le po-

tom zakonov določiti. — Za nas to nima pomena, se li jezikovno vprašanje uredi potom zakona ali po jezikovnih naredbah, da se le pravično uredi. Sicer so pa jezikovne navedbe le izvajanje zakonov, kajti člen XIX. temeljnih zakonov že točno določa, kako se ima poslovati pri uradih, da ima vladati popolna jezikovna enakopravnost.

Nemškimi liberalcem bode jezikovna naredba za Češko še betila glavo. Kdo ve, če se ne bo v kratkem še kesali, da so zaradi te stvari zagnali tak hrup! Nemško-liberalna stranka se še vedno ni odrekla misli, da kedaj postane del vladne večine. Taka stranka pa ne more proti vladi napenjati skrajnih strun. Njena opozicija mora biti dostojna in ne sme s škandali ovirati parlamentarnega delovanja. Nemškonarodni listi pa sedaj zahtevajo, da Nemci porabijo vsa sredstva, da preprečijo vsako parlamentarno delovanje, dokler se jezikovna naredba ne prekliče. Ker liberalci v tem ne bodo mogli hoditi s Schönererjanci, ne bode dolgo, da jih bodo vsi nemškonarodni listi proglasili za izdajalce nemškega naroda.

Opitz — proti jezikovni naredbi. Opitz je jeden glavnih vodij krščanskih socialistov. Ta mož se pa od nekdaj odlikuje tudi s svojim sovraštvom do Čehov. V svojem Varadonskem listu je tudi ostro pisal proti jezikovni naredbi za Češko in klical, naj se združijo vsi Nemci proti vladi. Peljal se je ta duhovnik tudi na Dunaj in ondu razne stranke obdelaval, naj se upro jezikovni naredbi. Posebej je skušal pridobiti proti vladi Dipaulija, kar se mu pa ni povsem posrečilo. Ta krščanski mož je tudi močno nevoljen, da je Dipaulijeva stranka stopila v zvezo s Čehi in Poljaki. Menda bi mu bila zveza z narodnimi in liberalnimi Nemci ljubša?

Krščanski socialisti in jezikovna naredba. V zbornici poslancev so tudi krščanski socialisti glasovali z nemškimi nacionalci in liberalci za nujnost predlogov, ki se tičejo jezikovne naredbe. Kakor se pa da iz njih glasil posneti, se popolnoma v tej stvari z liberalnimi in narodnimi Nemci ne vjemajo. Grajaajo namreč govore poslednjih, da so le to ponavljali, kar so bili že pred desetimi leti ob podobni priložnosti povedali v zbornici. V vseh njih govorih ni bilo nobenega nasveta, kako naj se jezikovno vprašanje reši. Potem pa krščanskosocialni listi nekaj govore o federalizmu, ki bi bil najboljša pot za rešitev jezikovnih vprašanj. Kaj ja snega pa tudi ne povedo, in se le predobro vidi, da tudi sami ne vedo, kako naj se jezikovno vprašanje reši.

Iredentovec Imbriani, do sita znani kričač italijanske kamore in slavljani ljubljene tržaških rudečkarjev, si je privoščil v četrtek zopet imeniten govor radi avstrijskega Testa in Tridenta. Pri debati o kretschem vprašanju je Imbriani dokazoval, da je grški kralj „jediní evropski vladar, ki je vreden tega imena“ in da je Grška „jediní idealni narod v Evropi“. Napadajoč vlado, ker je poslala 30 brodov na Kreto, dejal je, da bi bila italijanska vlada pač storila pametnejše, ako bi bila poslala to ladjeve na Pulj in Trst. Italija da ne more biti prej zedinjena in eračna, dok ne dobi v svoje narode Testa, Tridenta in Pulja. Zato se nadeja, ako

mater. — Pridejo na glavni trg. Tukaj gori bengaličen ogenj.

Ne daleč proč stoji kmetski opravljena ženska z detetom v naročju. Kakor kip stoji in gleda mimo idočo trumo.

Truma odide, bengaličan ogenj ugasne. Ljudstvo z gromovitimi življenjskimi klici za njimi, le naša znanka ostane in nepremično zre na pot.

„Njega ni!“ vzdihne čez nekaj časa in upro oči v nebo; „ni ga!“

Dete, kakor da čuti materine bol in gorje, pa mlo zaplače...

Nekaj dni pozneje je pripovedoval Lukov Javez, ki je bil tudi v vojski in prišel vesel, samo zelo shujšan in zdelan domov, radovednim vaščanom: „Ko smo nasakovali Sarajevo, bila ava s Sorškovim Francetom skupaj. Jaz sam čepel za drevesom, France je stal na prostem poleg mene in pridno streljal na Turke. Krogle so žvižgale nad nami. Rekel sem mu: France lezi, tam ni varno stati. Komaj izgovorim, pade poleg mene kakor snop.

„Re—zi—ka! — — ne“ so bile zadnje besede njegove. Hočem skočiti k njemu, toda v tem trenutku zadoni: Naprej! Videl ga nisem nikoli več.

pride do svetovne vojne, da italijanske oklopnice tedaj ne bode stale na istoku, nego pred Trstom... Za ta junaki, žal, le že nešteto krat v različnih variacijah ponavljani govor je žel Imbriani na tribunah silovito priznanje. Bržčas pa ne pozabijo nanj tudi tržaški somišljeniki!

Zveza mej Črnogoro, Srbijo in Bolgarijo. Kakor se sedaj govori, je zveza mej Črnogoro, Srbijo in Bolgarijo naperjena proti Avstriji in Grški. Njen namen je baje preprečiti, da se Avstrija ne polasti Makedonije in da Grki ne zasedejo kacega dela Albanije ali Makedonije. Če ima zveza tak namen, se je pač najboljše veselje Turki, ker jim bodo Črnogorci, Srbi in Bolgari takorekoč branili dve pokrajini. Za Grke je pa pri taci razmerah položaj neugoden, ker nimajo računati na pomoč, temveč samo na nasprotovanje drugih balkanskih držav. Razpor mej Bolgari in Srbi na jedni in Grki na drugi strani je že star, ker Grki hrepene po tem, da si podvržejo ves balkanski polotok in obnove nekdanje bizantinsko cesarstvo.

Cesar Viljem in Bismarck. Pri stoletnici rojstva cesarja Viljema I., so se popolnoma prezirale Bismarckove zasluge za izjedinjenje Nemcev. Proti takemu postopanju je odločno oporekalo Bismarckovo hamburško glasilo, ki je temu odločno ugovarjalo. To je cesarja Viljema še bolje razdražilo, in k Bismarckovemu godu dne 1. aprila niti častital ni. Cesar bi posili rad, da bi ljudje le pruski vladarski rodbini pripisavali vse zasluge za zjedinjenje Nemčije.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. aprila.

— (Volilni shod za II. volilni razred) vršil se bo danes zvečer v mestni dvorani na magistratu. Začetek je določen na 7. uro. Jutri se bode istotam vršil volilni shod za I. volilni razred. Apelujemo na volilce, kateri pripadajo narodni stranki, naj se v čim večjem številu udeležijo tega shoda.

— (Občinske volitve) Klerikalne stranke goreča želja je, da bi dobila v svoje roke ključne mestne blagajnice, da bi potem z mestnim denarjem podpirala razne klerikalne naprave, kakor jezuitsko gimnazijo, za katero zahteva samo 50.000 glđ. na leto. Ker so razne brce, dobljene pri volitvah, klerikalce prepričale, da sami nimajo kar nič upanja na zmago, zato tišče zdaj take ljudi v ospredje, o katerih mislijo, da pokrijejo pravo firmo cele, proti narodni stranki in neodvisnim meščanom naperjene akcije. Ti klerikalci pomagajo, volilci in nevolilci, so prišli tudi v nedeljo dopoldne na volilni shod v „Narodnem domu“. Bili so sami stari znanci: tisti vedno glasni in vedno žejni poštenjaki à la Kregar, kateri se vedno utihotapljujejo na shode narodne stranke, kamor jih ni nihče vabil. Ker je bilo teh klerikalcev nekaj več nego narodnih volilcev, besediči „Slovenec“ že o „velikem porazu“ narodne stranke. No, pri volitvah se pač pokaže, kje so volilci. „Slovenec“ je tudi pri zadnjih državnozborskih volitvah vsak dan poročal o „porazih“ narodne stranke, dokler ni bil na dan volitve sam poražen! In tako bo tudi pri občinskih volitvah. Tudi o socialnih demokratih govori „Slovenec“ nekaj, a odkrito mu povemo, da nam je pošten socialdemokrat še vedno ljubši, nego vti krog „Slovenca“ zborni Štrbenci, Šinkovci in Pristovi!

— (Osobna vest) Gosp. župan Iv. Hribar se povrne prihodnji petek s svojega potovanja in prične z omenjenim dnem zopet uradovati.

— (Koncert „Glasbene Matice“) kateri se je vršil sinoči v Sokolovi telovadnici v „Narodnem domu“, je bil jako dobro obiskan. „Glasbena Matice“ je dosegla popoln umetniški uspeh. Strokovnjaško oceno tega koncerta priobčimo jutri.

— (Senklavžko frančiškanska ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda) priredi na dan 24. aprila (velo soboto) v Sokolovi telovadnici na korist družbi rodbinski večer. Vzporoč bo večinoma humorističnega značaja. Odboru podružnice se je posrečilo, za sodelovanje pridobiti mej drugimi gg. Antona Lavriča, Janka in Milana Kersnika ter Miljutina Zarnika. Sodeluje tudi vojaška godba.

— (Velikonočne počitnice) na srednjih in ljudskih šolah ljubljanskih se začne jutri in bodo trajale do prihodnje srede.

— (Uradniško društvo.) Letošnji redni občni zbor kranjskega odseka uradniškega društva v Ljubljani se je vršil zadnjo nedeljo v navzočnosti 31 članov. Predsedoval mu je dež. šolski nadzornik v pokoj g. Jakob Smolej, ki je v obširnem govoru poročal o delovanju in uspehih društva v minolemu letu 1896. Zbor je vzel poročilo z odobravanjem na

— marsikdo tudi nevesto ali ljubljeno devo. Ali se vrne še kdaj? Bode li videl še kdaj domače gore in ljube svoje? — To ve Oni, ki je nad zvezdami!

Tudi Sorškov France je navezal svojo culico. Očeta nima več, matere ne. Na domu je oženjen brat, in pri njem se mora še posloviti.

„Zdrav ostani!“ pravi ta, ko mu da France roko; „kmalu poi, že veš kam; mislim, da ti ne bo hudega.“

* * *

Minulo je nekaj mesecav. Po vsi Kranjski se je raznašala vest: „Vojaki se vračajo s Turškega!“

Od vseh krajev se zbirajo ljudje, mladi in stari, da dovoljno pozdravijo junake, ki so se hrabro borili za domovino. Marsikatero srce utripa v strahu, ne vede, če zagledajo solzne oči onega, katerega so dolgo pogrešale. Na kolodvoru in po ulicah je toliko občinstva, da se vse tara. Na oknih so pripravljeni vencí in šopki.

Vlak pridrdra. Vojaki izstopijo; kmalu so urejeni. Povelje se čuje: „Naprej!“ Godba zaigra. Ponosno stopajo junaki, da se zemlja skoro trese pod njimi; toda kako so izpremenjeni! Zagorelih obrazov, obleke raztrgane, jasen dokaz, da so trpeli in se borili, kakor znajo le junaški sinovi slovenskih

znanje ter izrekel odboru zahvalo za požrtvovalnost. Pri nadomestni volitvi za leto 1897. so bili vsi dosedanj, po dovršeni triletni upravni dobi izstopivši odborniki zopet voljeni v odbor, in sicer gg.: Vilibald Bregar, dr. Ivan Jan, Ludovik Ravniher, Vilibald Zupančič, in namestniki gg.: Alojzij Biber, Ferdo Tomažič in Rudolf Vesel. Potem je poročal g. Vilibald Bregar, c. kr. računski svetnik in načelnik braničnemu in posojilnemu uradniškemu društvu v Ljubljani, o delovanju in o uspehih tega društva v minulem letu 1896. Zbor je vzel tudi to poročilo na znanje ter odobril računski zaključek za napominsko leto. Pri nadomestni volitvi tega društva za leto 1897. so se tudi vsi dosedanj, po dovršeni triletni dobi izstopivši odborniki zopet volili v odbor, in sicer v načelnštvo gg.: Vilibald Bregar, Ludovik Ravniher, Matej Zamida, in namestniki gg.: Alojzij Biber, Bartram Götz, Ferdo Tomažič; potem v nadzorovalni svet g. Viktor Hofman in namestnika gg.: dr. Josip Nejedly in Jakob Smolej. Izmaj posameznih nasvetov omeniti je sklep, da odbor pretresavaj vprašanje, se-li ne dasta spojit na Kranjskem obstoječi uradniški društvi, to je skupina I. občnega uradniškega društva Austro-Ogerske v tej kronovini, in pa sedaj še zase obstoječe uradniško konsumno društvo v Ljubljani v jedno društvo na širši podlagi.

— (Letno poročilo telovadnega društva „Sokol“ v Ljubljani) za društveno dobo od 1. jan. do 31. dec. 1896 l. V Ljubljani. Založilo telovadno društvo „Sokol“. Tisk „Narodne Tiskarne“. 1897. — Vsebina: 1. Tajnikovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Proračuna za l. 1897. 4. Društveni. 5. Slovensko Sokolstvo 1896. l. 6. Vadbeni načrt telovadnega društva „Sokol“ v Ljubljani. — To natančno in skrbno sestavljeno poročilo bo izvesto razveselilo vsakega brata „Sokola“. Tajnikovemu poročilu posnemamo, da je v omenjeni dobi obiskovalo telovadbo 94 telovadcev; s „prostovadci“ (75) vred je bilo torej 169 telovadcev. Zanimiv je pregled obiskovanja po mesecih in pregled naraščanja. Takisto točen je seznamek vseh slovenskih „Sokolskih“ društev. Posebej važen pa je „Vadbeni načrt“, ki ne bode dobrodošel samo „Sokolom“, nego vsakemu ljubitelju telovadbe in različen šolskim zavodom.

— (Odbor zveze slovenskih kolesarjev) imel je 7 t. m. svojo sejo. Sklenilo se je: 1. Zveza vzame iz svoje blagajne od dirkališke zadruge 5 deležev po 10 gld. 2. zveza postavi se v principu na amatersko stalšče, odbor pridruže pa si glede dirk in posameznih dirkačev do tje, da se sestavijo pravila, pravico, od slučaja do slučaja sklepati in določevati. 3. na progi Ljubljana Trst in Ljubljana Celje napravijo se še letos v znanih gostilnah ob cesti kolesarska postaja, kjer bode vsakemu kolesarju na razpolaganje kolesarsko orodje in priprava. 4. meseca julija in avgusta priredi se relais-vožnja iz Ljubljane v Trst in nazaj. 5. društvena obleka se ne predpisuje, pač pa se nasvetuje, naj se glede obleke vsak član ravna po svojem klubu, pri skupnih nastopih pa naj se poslužuje na vsak način športne obleke (siva obleka je praktična). 6. občni zbor je na sv. Petra in Pavla dan t. j. 29. junija ob 8 uri zvečer v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Kolesarske postaje bodejo imele razobešeno tablo nalik zvezni znamki. Kolesarsko orodje in drugo pripravo bo smel rabiti vsak kolesar, vendar bode moral plačati 20 kr. za vsako popravo. Člani zveze bodo plačevali za poprave le po 10 kr. Kolesar in vplačavi znesek se morata vpisati v knjigo, ki bode v to svrhu na razpolaganje na kolesarskih postajah.

— („Narodna čitalnica“ v Škofjiloki) priredi v ponedeljek dne 19. aprila 1897. l. v svojih prostorih veselico. Vzpored: 1.) Kccjančič: „Danes tu ti tam“, udarja tamburaški zbor. 2.) Iv. pl. Zajc: „Tri čaše“, udarja tamburaški zbor. 3.) „Ena se mora omočiti!“ Veseloigra v jednem dejanji. 4.) V. G. Brož: „U posavskoj šumi“, glasbena slika. A. Večer v šumi. Pevanje prepelice, kukavice, slavca itd. Ura bide deset. B. Ogenj; vojvoda kliče na pomoč. C. Galop ognjegascv. D + E. Slepčeva pesem in njegovega spremljevalca. F. Radi se ciganeček. G. Ciganski ples. H. Petelin naznanjajo jutro. Zvonovi zvone v cerkvi; orglje pri sv. maši. K. Narod pleše narodno „Kolo“ pred cerkvijo. 5.) Ples. Začetek točno ob 8 uri. Vstopnina udom 15 kr.; nondom 30 kr.

— (Bralno društvo v Žireh) priredi 19. t. m. veselico z gledališko igrjo „B. b. iz Kranja“, v prostorih g. Valentina Oblaka v Žireh hiš. št. 53. Začetek ob 8. uri zvečer.

— (Centralna posojilnica slovenska) s se dežem v Krškem, kateri se je do zdaj 12 posojilnic pridružilo, je imela 8. t. m. svoj občni zbor v Brežicah, katerega se je udeležilo 11 oseb, ki so zastopale v vsem 25 deležev in 9 posojilnic zadrugaic. Občni zbor je potrdil račun lanskega leta in določil obresti od deležev na 4%. — V načelnštvo so se volili prejšnji odborniki, na novo pa g. Jos. Bezaj. Nadzorstvo je pa sestavljeno iz gg.: J. Knave v Krškem, A. Levak v Brežicah, J. Rohman v Mokronogu, J. Ržnar v Radečah in A. Pavčič v Kostanjevici. — Centralna posojilnica obrestuje brnilne vloge po 4 1/2%, posojuje pa posojilnicam-zadrugaicam po 4 1/2–5%, osebam po 5 1/2%. Zadrugaiki plačujejo 5 gold. pristopnine in 100 gld. deleža.

— (Poskušen samomor v ječi) Janez Kranjec, kateri je bil te dni, kakor smo poročali, v Celji zaradi umora požiga in raznih tatvin obsojen na smrt, je poskusil, končati si življenje. Prezel si je trebuh in se nevarno ranil, vendar ni dvoma, da okleva. Kranjec je pri obravnavi vse tajil, sedaj pa priznal storjena hudodelstva.

— (Bratoljublje) S Porešine pišejo „Naši Slovci“: Daevi skušnjaj so prišli nad naš narod. Ni dosti, da so se storile velike nezakonitosti v času minolih volitev v vs-h treh delih našega Primorja; marveč ve sedaj le ljubi Bog, do kedaj bo moral trpeti naš mili narod vsled italijanskega nasilja. Na poseben način trpi naša Poreščina, katero so po plavili vojaki brez potrebe. Italijanska gospoda bo čedo prikriti svoje nasilje s tem, da so si izprošili vojaško soto za poreško okolico. Da bi se pa do kazalo svotu, da je opravičeno vse to, zapirajo se ljudje, ki so večinoma hišni gospodarji in posestniki. Leti imajo doma žalejoče družine, a njihovo posestvo pričakuje v najboljšem času živave kmečke roke. No, poreški kmetje izkazujejo nenavadno ljubav do zaprtih. Pohvaliti se mora tržaške okolice, ki nabirajo milodare za družine zaprtih, a še večje hvale so vredni naši poreški okolščani, ki se trumoma dvigajo na polja zaprtih bratov, da opravijo tam vse brezplačno. Tako bodo potolaženi oni gospodarji, ko pridejo iz zapore in bodo videli vse obdelano. To je sloga, to je ljubav, ki mora izvesti človeku solzo radosti iz oči, ko vidi vse to. Le tako naprej, mili poreški okolščani! Bog vam poplača to delo usmiljenja in O! obrne gotovo vse na bolje. Nikar ne dopustite, da bi polja zaprtih bratov vaših ostala neobdelana; tolažite se, da ne trpite samo vi, ampak da trpe z vami vsa hrvatska in slovenska srca! Potrpljenje torej, kajti vsaka sila traja le nekaj časa. Vaši slogi in ljubavi pa — slava!

— (Razpisane službe) Na štirirazredni deški ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu učiteljeva služba s 600 gld. letne plače in z 2/3 dnevnikom k pokojninskemu zavarovanju. Prošnje do 15. maja vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

* (Francoska akademija nesmrtnikov) je izbrala dva nova člana, grofa De Muna radi parlamentarnih govorov, pa ministra Hecotauxa. Grof Mun je dober in navdušen katolik, slaven zlasti radi tega, ker je vodil francoske romarje k papežu. Za njega je bilo treba le jednega skrutinija. „Nesmrtniki“ so tega pobožnega grofa volili skoro soglasno. Hecotaux je kandidiral z dvema snopičema biografije kardinala Richeliena. Kto se naj še čudi, da se na Francozkem že vse smeje taki akademiji, v katero voljeni A. Daudet ni hotel vstopiti in katera voli pobežnjaškega terciarja mesto — E. Zola?!

* (Prijazni ljudje) Pred sodiščem v Nagy halmagyu se je vršila te dni obravnava, pri kateri sta se dotična odvetnika tako razgrela, da sta naposled drug drugemu segla v lasi in se jela pretepali, suvati in brcati po vseh pravilih te umetnosti. Sodni sluga ju ni mogel ločiti, šele orožnikom se je posrečilo, ločiti pretepačja se odvetnika in ju vrči iz sodne dvorane. A moža sta na cesti nadaljevala pretep in naposled je eden iz njiju vzel revolver iz žepa in hotel ustreliti na nasprotnika, kar pa so gledalci preprečili. Tako goratih zastopnikov svojih klientov je pač težko dobiti.

* (Napaden samostan) Arnavci so napadli bogati samostan v Lšaki v Stari Srbiji ter ga popolnoma oplenili, vrh tega pa odpeljali samostanskega predstojnika v gore in zahtevali zanj 1000 pijastrov odkupnine, češ, da ga sicer ubijejo.

* (Ženski kapetan) „La revue des femmes russes et des femmes françaises“ priobčuje, da se bavijo v Ameriki mnoge ženske z mornarstvom. Jedna boče celo napraviti izpit za kapetana l. vrste. S svojim možem je plovila 18 let na veliki angleški ladji; 18krat je potovala okoli sveta in bila v vseh večjih svetovnih lukah. Njen mož trdi, da je za kapetana prav tako sposobna, kakor on. Na potu iz Kalkute v San Francisco mu je rodila sina, ki živi neprestano z njo na ladji. Ženska emancipacija poganja toraj vedno lepše cvetove!

Darila:

Zahvala. Sl. kmetška posojilnica na Vrhniki je blagovohila podariti za šolo v Preserji 10 gld. slav. podpornemu društvu „Narodna šola“, za katero svoto je omenjeno društvo poslalo šoli mnogo šolskega blaga za ravne učence in nekaj za šolarsko knjižnico tako primerah knjig. Za ta blagoduini dar se podpisani v imenu ravne šolske mladine, kakor tudi v imenu krajnega šolskega sveta naj topleje zahvaljuje: Šolsko vodstvo in krajni šolski svet v Preserji 12. aprila 1897. A. Likozar, nadučitelj in začasni predsednik krajnega šolskega sveta.

Književnost.

— „Vienac“. Br. 15. ima to-le vsebino: Na smrtnoj uri. Novela. Napisal Vj. Novak. — Rastanek Jugborge sa Frithjofom. Iz. Tegnér. Prevel Vj. Novak. — Na materinu grobu. Napisal Josip Lovretić Jos. Slezinger. Fr. S. Kuhač. — Hrvat. narodne pjesne. — Listak. — Svaštica.

Brzojavke.

Dunaj 13. aprila. Oficijozno se javlja, da je koroški deželni predsednik baron Schmid-Zabierow umirovljen. Njegovim naslednikom je določen dvorni svetnik pri dunajskem namestništvu grof Giovannelli. Iz najverodostojnejšega vira čujem, da se v kratkem izvrše tudi v drugih kronovinah premembe v vodstvu dotičnih dež. vlad.

Dunaj 13. aprila. Davi je nakrat umrl podmaršal Kosak, vodja vojaške akademije v dunajskem Novem mestu.

Dunaj 13. aprila. Uradni list prijavlja sankcionirani zakon o ponarejanju živil in dotično izvrševalno naredbo. Po tej naredbi se pri ministerstvu notranjih del ustanovi poseben svet, kateri bo štel deset članov.

Atene 13. aprila. Ministerski predsednik Delyannis je izjavil, da bi bila Grška morala že začeti vojno proti Turčiji, ko bi prostovoljci ne bili upadli v Macedonijo, ker je bilo nemogoče vzdržati 80.000 mož broječo, za vojno navdušeno vojsko tik turške meje.

Atene 13. aprila. Ustaši so po večdnevem obleganju zavzeli Baldinos ter zasedli vso okolico, vsled česar je turški vojski pot na grško mejo jako otežkočena. Tudi prehode iz Mecova v Samarino in iz Diskata v Graveno so zasedli ustaši in Turki jih doslej iz teh pozicij niso mogli pregnati.

Atene 13. aprila. Ustaši razširjajo po Macedoniji proklamacije, s katerimi pozivljajo prebivalstvo na revolucijo, da se tudi Macedonija združi z Grško.

Solun 13. aprila. Mej ustaši in turškimi vojaki je bila blizu Janine krvava praska. Turki so baje ustaše premagali in mnoge iz njih ujeli, a istina je, da se ustaši vzlic temu niso umaknili iz svojih pozicij.

Carigrad 13. aprila. Rezervna divizija je na potu v Solun.

Beligrad 13. aprila. Za danes določena bolgarsko-srbska slavnost v proslavo obnove trgovinske pogodbe mej Srbsko in Bolgarsko bo velikanska manifestacija srbsko-bolgarske solidarnosti. Samo iz Pirota se je odpeljalo na slavnost 6000 Srbov, iz Beligrada pa sta udeležnike odpeljala dva posebna vlaka.

Narodno-gospodarske stvari.

— Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. (Daje.) Zbornični svetnik Fr. Ks. Souvan poroča vsled dopisa c. kr. deželne vlade z dne 27. januarja 1897. o prošnji cerkvenega predstojništva Sv. Matije v Bučki za povišanje posameznih točk sejske tarife. Tarifni postavki odgovarjajo v obče postavni tarifi k občinskemu zakonu o pristojbinah za Kranjsko z dne 3. decembra 1868. O cerkvenega predstojništva predlagano povišanje takse za teleta ali telca od 3 kr. na 4 kr. se zdi odseku previsoko in tudi ne odgovarja postavni tarifi, ker se mora le telca (mlada krava) šteti k vprežni ali veliki klavni živini, za katero obstoji postavni postavek 3 do 6 kr. in je teleta šteti še k mali klavni živini, za katero se postavek 3 kr. ne sme prekoračiti. Taksa za teleta in telca (junice) bi se morala tako razdeliti, da bi bilo za junico plačati 4 kr. za teleta pa le 3 kr., kar bi tudi soglašalo s tarifo h gori omenjenemu občinskemu zakonu o pristojbinah. Ko je poročevalec prečital dosedanjo l. 1888. odobreno tarifo, je povdarjal, da so se vsled odredbe c. kr. deželna vlade nadzorovalni stroški za živinske sezone znatno povečali in da je tudi ogradjenje živinskega s jumišča precej stalo, vsled tega je tudi opravičeno povišanje zgoraj omenjene in naslednjih točk: Za 1 govejo živino od 4 na 6 kr., za 1 žrebe od 3 na 4 kr., za jeden lončarski šotor od 11 na 30 kr., za jeden šotor za točenje pjaš od 12 na 30 kr. Z ozirom na to, da se morajo stroški za semnje le s takami pokriti in te niso previsoke, se pridružuje odsek priporočilu c. kr. okrajnega glavarstva v Krškem in predlaga: Zbornica naj v smislu predstojedečega poročila izreče svoje mnenje c. kr. deželni vladi. — Predlog se sprejme.

IX. Zbornični svetnik Josip Rebek poroča, da je kovinska zadruga v Ljubljani prosila, naj bi bili mehaniki obvezani k tej zadrugi kot člani pristopiti in naj bi se torej odločilo, da je ta obrt v to uvrstiti. Četudi se ne more trditi, da so le kovinski obrtniki mehaniki, je vendar resnica, da sta si ta dva obrta sorodna. Ker je število mehanikov premajhno, da bi mogli napraviti lastno zadrugo je odsek mnenja, da je potrebno, da se ta obrt uvrsti v zadrugo kovinskih obitov. Iz tega razloga predlaga odsek: Zbornica naj v smislu tega poročila

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.